

ชื่อวิทยานิพนธ์ : รูปแบบการเผยแพร่พระพุทธศาสนาของพระธรรมทูตในจังหวัดอ่างทอง
 ผู้วิจัย : พระครูโสภณธรรมวิจารณ์ (ทรงพล อัสกาโร)
 ปริญญา : พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต (การจัดการเชิงพุทธ)
 คณะกรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ :
 ดร.ธิติวุฒิ หมั่นมี พธ.บ., พธ.ม., พธ.ด.(รัฐประศาสนศาสตร์)
 ดร.บุษกร วัฒนบุตร ศศ.บ., น.บ., พบ.ม., รป.ด.(รัฐประศาสนศาสตร์)
 วันที่สำเร็จการศึกษา :

บทคัดย่อ

การวิจัยฉบับนี้มีวัตถุประสงค์ คือ ๑) เพื่อศึกษาแนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการเผยแพร่พระพุทธศาสนาที่มีคุณภาพที่เหมาะสม ต่อการนำมาเป็นแนวทางการเผยแพร่พระพุทธศาสนาของพระธรรมทูตในจังหวัดอ่างทอง ๒) เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ปัญหาทั่วไปที่ส่งผลต่อคุณภาพ การเผยแพร่พระพุทธศาสนาของพระธรรมทูตในจังหวัดอ่างทอง ๓) เพื่อหารูปแบบและวิธีการเผยแพร่พระพุทธศาสนาที่มีคุณภาพ เพื่อนำมาเป็นแนวทางการเผยแพร่ของพระธรรมทูตในจังหวัดอ่างทอง

ดำเนินการวิจัยโดยเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก จำนวน ๒๕ รูป/คน และการสนทนากลุ่มเฉพาะ จำนวน ๑๑ รูป/คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสัมภาษณ์ และแบบบันทึกการสนทนากลุ่มเฉพาะ วิเคราะห์ข้อมูลการสัมภาษณ์โดยการพรรณนาความ วิเคราะห์การสนทนากลุ่มเฉพาะโดยนำข้อมูลมาจัดหมวดหมู่และสรุปเนื้อหา เพื่อนำไปสู่การพรรณนา และสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

ผลการวิจัย พบว่า

๑) แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการเผยแพร่พระพุทธศาสนาที่มีคุณภาพที่เหมาะสม ต่อการนำมาเป็นแนวทางการเผยแพร่พระพุทธศาสนาของพระธรรมทูตในจังหวัดอ่างทอง พบว่า การเผยแพร่พระพุทธศาสนานั้นได้ดำเนินการมาตั้งแต่ครั้งพุทธกาล ซึ่งรูปแบบในการเผยแพร่พระพุทธศาสนานั้นมีการหลายรูปแบบ ยกตัวอย่างเช่น การปฏิบัติตนจนเป็นที่น่าเลื่อมใส การสัจธรรมะวังในการสนทนา การให้คำแนะนำแบบเป็นกลาง การตอบปัญหาข้อข้องใจที่ตรงประเด็น และการแสดงธรรมที่ชัดเจนเข้าใจง่าย ไปตามลำดับ โดยอาศัยพระบูรพาจารย์ผู้แตกฉานในพระธรรมวินัยเป็นกำลังสำคัญ นอกจากนี้ การเผยแพร่พระพุทธศาสนาที่เหมาะสมต้องเผยแพร่ตามประเพณีคณะสงฆ์ และตามประเพณีไทย การเผยแพร่ต้องปรับปรุงให้เหมาะสมกับสภาพสังคมปัจจุบัน และปรับประยุกต์การเผยแพร่โดยจัดเป็นคณะหรือหน่วยงานเผยแพร่หรือเป็นสถานศึกษาเป็นที่ประจำหรือครั้งคราวหรือจัดเป็นกิจกรรมพิเศษภายในวัด หรือในหมู่บ้านใกล้เคียง

๒) ปัญหาทั่วไปที่ส่งผลต่อคุณภาพ การเผยแพร่พระพุทธศาสนาของพระธรรมทูตในจังหวัดอ่างทอง พบว่า มี ๔ ด้าน ดังนี้ (๑) ปัญหาด้านเนื้อหาหลักธรรม คือ พระธรรมทูตขาดความรู้ในเรื่องที่จะแสดงธรรม ขาดทักษะและเทคนิคในการแสดงธรรมที่ดี และพระธรรมทูตมีบทบาทจำกัดเพียงการออกบรรยายธรรมนอกวัดที่มีอยู่น้อย และปัญหาการมีทัศนคติพื้นฐานต่อการเป็นพระธรรมทูตและงานโดยบทบาทและหน้าที่ของพระธรรมทูตไม่ครอบคลุมครบต่อสังคมโดยรวมอย่างชัดเจนเท่าที่ควร (๒) ปัญหาด้านกิจกรรม คือ พระธรรมทูตที่มีบทบาททำกิจกรรมในเรื่องดังกล่าวมักจะเป็นพระธรรมทูตที่มีตำแหน่งทางการบริหารกิจการคณะสงฆ์ในระดับอำเภอและระดับประจำ

จังหวัดอ่างทอง ขาดเทคนิคและกิจกรรมที่ใช้ในการนำเสนอใช้ รูปแบบเดิมๆ ทำให้น่าเบื่อ (๓) ปัญหาด้านการใช้สื่อประกอบการบรรยาย คือ พระธรรมทูตยังขาดความรู้ ความสามารถในการสร้างสื่อที่ง่ายต่อการเข้าใจ และเป็นสื่อที่แปลกและน่าสนใจ ขาดอุปกรณ์และสื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัยที่ใช้ในการอบรม สื่อประเภทวิทยุโทรทัศน์ประกอบในการเผยแผ่พระพุทธศาสนายังไม่เพียงพอต่อการใช้งานที่ครอบคลุมกับหน่วยงาน (๔) ปัญหาด้านการได้รับประโยชน์และคุณค่า คือ ๑) ประโยชน์ตน กล่าวคือ ยังไม่สามารถนำความรู้และประสบการณ์ไปใช้ในการพัฒนาตนเองและประกอบสัมมาอาชีวะ มีการพัฒนาบุคลิกภาพ เจตคติ ค่านิยมให้ถูกต้องเหมาะสมกับสังคมไทย และนำมาใช้ในการดำเนินชีวิต สร้างศีลธรรมจริยธรรม ๒) ประโยชน์คนอื่น กล่าวคือ ยังขาดจิตสำนึกและทำประโยชน์เพื่อสังคมและประเทศชาติ เกิดแรงจูงใจเชิงบวกให้เกิดความเชื่อมั่นและภูมิใจในตัวเอง การปฏิบัติเป็นแบบอย่างที่ดี การเน้นหลักการสอนประชาชน ๓) ประโยชน์สังคมส่วนรวม กล่าวคือ ขาดความมุ่งมั่นที่จะเป็นตัวอย่างในการทำงานที่ดีของพระสงฆ์และของคนทั่วไป มีความมุ่งมั่นปฏิบัติงานพระศาสนาเพื่อสังคมส่วนรวม

๓) รูปแบบและวิธีการเผยแผ่พระพุทธศาสนาที่มีคุณภาพ เพื่อนำมาเป็นแนวทางการเผยแผ่ของพระธรรมทูตในจังหวัดอ่างทอง พบว่า มีอยู่ ๘ รูปแบบ คือ (๑) รูปแบบและวิธีการเผยแผ่ธรรมแบบการแสดงธรรมเทศนา (๒) รูปแบบและวิธีการเผยแผ่ธรรมแบบการบรรยายธรรมหรือปาฐกถาธรรม (๓) รูปแบบและวิธีการเผยแผ่ธรรมแบบการบรรยายธรรมผ่านสื่อแพร่ภาพหรือสถานีวิทยุกระจายเสียงออกอากาศ (๔) รูปแบบและวิธีการเผยแผ่ธรรมแบบการจัดโครงการส่งเสริมคุณธรรมต่างๆ (๕) รูปแบบและวิธีการเผยแผ่ธรรมแบบการนำฝึกสมาธิ (๖) รูปแบบและวิธีการเผยแผ่ธรรมแบบการนำปฏิญาณตนเป็นพุทธมามกะ (๗) รูปแบบและวิธีการเผยแผ่ธรรมแบบการพัฒนาห้องที่ (๘) รูปแบบและวิธีการเผยแผ่ธรรมแบบการทำกิจกรรมสังคมสงเคราะห์ พระธรรมทูตหรือผู้เผยแผ่พระพุทธศาสนาจะต้องพิจารณารูปแบบตามความเหมาะสมของปัจจัย เช่น เวลา สถานที่ ตัวผู้ฟัง และบริบทต่าง ๆ เป็นต้น

Dissertation Title : The Model of Buddhism Propagation of Missionary Monks in Angthong Province.

Researcher : PhrakruSophonddhammavijhan (Chonhpol Ungsugalo)

Degree : Doctor of Philosophy (Buddhist Management)

A Dissertation Supervisory Committee :

Dr. Thitiwut Manmee., B.A., M.A., Ph.D. (Pub.Ad.)

Dr. Busakorn Watthanabut., B.A., ll.B, M.S., D.P.A.

Date of Graduation :

ABSTRACT

The objectives of this research were : 1) to study the appropriate concepts and theories of Buddhism propagation of the missionary in Angthong Province, 2) to study and analyzed the general problems affecting the quality of Buddhism propagation of missionary monks in Angthong Province and 3) to find the qualified pattern and methods of Buddhism propagation for missionary monks in Angthong Province.

Methodology was the Qualitative Research, collected data from 25 key informants, purposefully selected from experts in the field with structured in-depth-interview form by face-to-face in-depth-interviewing and also from 11 participants in focus group discussion. Data from both methods were analyzed by descriptive interpretation.

Findings were as follows:

1. The appropriate concepts and theories for Buddhism propagation of missionary monks in Angthong Province were the patterns of Buddhism propagation used since the Buddha's time which were of many methods, for example; one trained oneself to the respectable state, controlled oneself in talking, gave advice in neutral manner, directly answered the questions and taught Dhamma clearly and understandably accordingly. The former teachers who had expertise in Dhamma were set as good examples for clear and understandable teaching. Besides, the appropriate Buddhism propagation must follow the pattern of the former tradition set by former teachers and Thai tradition. The Buddhism propagation must be improved to suit the present society. The propagation units must be set up either at educational institutes regularly or as special events in monasteries or in villages.

2. General problems effecting the quality of Buddhism propagation of missionary monks in Angthong Province were of 4 aspects; 1) the problem of content delivery: Missionary monks did not have enough knowledge of Dhamma content, lacked an appropriate principles and technique of propagation. Missionary monks had limited roles , only preaching in monasteries that also were limited. The attitudes

towards being missionary monks were not appropriately and clearly geared for the overall communities, 2) the problems of propagation activity: Most missionary monks held the Sangha affairs administrative roles and did not have appropriate technique and activities for good Dhamma teaching which in return, made Dhamma delivery quite boring, 3) the problems of teaching media: Missionary monks still lacked skill in creating the easy to understand, new and exiting teaching media. Training and teaching media were limited. Radio and television media for Buddhism teaching were not enough for all units concerned and 4) the problems of values for money: There were 4 problems in this aspect as (1) personal benefit; It was not possible to take advantage of their knowledge and experience to develop and use for their own livelihood. There should be development of personality, attitudes and values appropriately for Thai society to be used in everyday life and create moral ethics, (2) Others' benefits; still lacking of awareness and contributing to society and the nation. There should be positive motivation to have self confidence and pride and good examples for other people, (3) Overall social benefits; still lacking of commitment to be good examples for other monks and people. There should be dedication to working for Buddhism and society as a whole.

3. The appropriate and qualified model Buddhism propagation of the missionary monks in Angthong Province were of 8 models as 1) The model and method of Dhamma sermon, 2) The model and method of lectures or Dhamma talk, 3) The model and method of Buddhism propagation through broadcasting media, 4) The model of morality support activities, 5) the model and method of meditation practice, 6) The model and method of undertaking the Triple gems for refuge, becoming a Buddhist ceremony, 7) the model and method of community development and 8) The model and method of social welfare activities. The missionary monks must consider to use the suitable model and method for factors, time, place, audience and other contexts.